

## Kulturutskottets betänkande

1982/83:6

### om arbetsgivarorganisationen på kulturområdet

#### Motion

I motion 1981/82:1778 av Sten Svensson m. fl. (m, c, fp) yrkas att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om arbetsgivarorganisationen inom kulturområdet.

Motionärerna förordar att frågan om arbetsgivarorganisationen inom kulturområdet aktualiseras inom regeringskansliet i samband med behandlingen av kulturrådets rapport (1981:6) Regional musikpolitik. De anknyter till uttalanden om konsekvenserna av löneutvecklingen för de professionellt verksamma orkestermusikerna. I motionen redovisas att de professionella orkestrarna på arbetsgivarsidan representeras av Teatrarnas riksförbund (TR) som genom Handelns arbetsgivarförbund är anslutet till Svenska arbetsgivareföreningen. Motionärerna anför vidare.

Eftersom statsbidraget till orkesterinstitutionerna är konstruerat så att bidraget till lönekostnaderna är knutet till lönekostnadsutvecklingen för statstjänstemän är TR:s möjligheter till reala löneförhandlingar mycket små. För att få en ändring till stånd är det sannolikt nödvändigt att skapa en ny arbetsgivarorganisation för kulturområdet. Denna måste vara knuten till de huvudmän – stat, kommun och landsting – som väsentligen finansierar det svenska kulturlivet. Först när kulturarbetarnas fackliga organisationer får möjlighet att förhandla direkt med en motpart som representerar kulturlivets främsta finansierare kan förbättringar av musikernas och andra eftersatta gruppers villkor åstadkommas. Förutsättningarna för att skapa en ny arbetsgivarorganisation av här berört slag bör göras till föremål för en utredning med representanter för de olika huvudmännen. Riksdagen bör göra ett uttalande av denna innebörd.

#### Vissa uppgifter i anslutning till motionen

En arbetsgrupp inom kulturrådet har utrett regionmusikens och Rikskonserterens roll i den regionala kulturverksamheten. Arbetsgruppen har redovisat utredningsarbetet i rapporten (1981:6) Regional musikpolitik. Häri behandlas även frågan om samordning av arbetsgivarpartens organisation. I detta sammanhang anför följande.

Utredningen finner det vara till stort men för det musikpolitiska utvecklingsarbetet att arbetsgivarsidans organisation är uppsplittrad som nu. Rimligt vore att arbetsgivarparten organiserades utifrån dess roll att företräda ett samhällsintresse på det kulturpolitiska området. Den ekono-

miska grundvalen för musiklivets utveckling bildas ju av statens, landstingen och kommunernas satsningar.

Kritik har framförts mot att Teatrarnas riksförbund är anslutet till Svenska arbetsgivareföreningen. Detta har sagts vara principiellt olämpligt allrahelst om denna arbetsgivarsammanslutning i olika sammanhang gör aktioner för att beskära resurserna på den offentliga sektor, vars intressen just skall företrädas av Teatrarnas riksförbund.

Skillnaderna mellan regionmusikens avtal och orkesterinstitutionernas har ofta vållat komplikationer ute i regionerna. Om decentraliseringsreformer skall förberedas stegvis enligt utredningens förslag kan det nuvarande systemet verka direkt hämmande för en annars möjlig gynnsam utveckling. I samband med en regionaliseringsreform ges ett osökt tillfälle att skapa en särskild arbetsgivarorganisation för hela det samhällsfinansierade fältet på kultur- och mediaområdet.

I ett följande avsnitt lägger utredningen fram vissa synpunkter och förslag rörande en ny arbetsgivarorganisation för kulturområdet. Här anförs följande.

Inriktningen av utredningens förslag till regionalisering innebär att regionalt huvudmannaskap kommer att gälla för alltfler fast anställda musiker. Med de förstärkningar bl. a. av arrangörsledet som föreslås, kommer arbetsmarknaden för de professionella frilansmusikerna och tonsättarna att kunna utvidgas. Som villkor för statsbidrag till arrangemang utanför institutionerna bör i varje fall som ett riktmärke eftersträvas att permanenta och tillfälliga musikarrangörer tar sitt arbetsgivaransvar och betalar avtalsenliga gager och sociala avgifter.

Den ekonomiska grunden för regionaliseringen är ett solidariskt åtagande stat/kommun, dvs. samma grund som gäller för stöd till regionala/lokala institutioner inom teater- och musikområdet. Enligt utredningens uppfattning måste det kulturpolitiska och ekonomiska ansvar samhället tar för verksamheten motsvaras av ett arbetsgivaråtagande, där anställnings- och engagemangsvillkor överensstämmer med de kulturpolitiska mål som ställts upp.

Som utredningen har konstaterat är det orimligt att i fortsättningen till arbetsgivarorganisationer som Teatrarnas riksförbund med anslutning till SAF förlägga ett förhandlingsansvar för institutioner som finansieras av samhället och för vilka kulturpolitiska mål skall vara styrande. Det har visat sig lika olämpligt att organisera kulturverksamhet efter statstjänstemannaavtal, vilket är fallet beträffande regionmusiken, eftersom bl. a. musikernas arbetstider och arbetsformer grundläggande skiljer sig från övriga statstjänstemäns. Den nuvarande splittringen inom arbetsgivarsidan kan enligt utredningens mening försvåra en positiv utveckling och fortsatt regionalisering inom musikområdet. Utredningens förslag att avveckla regionmusiken som statlig myndighet ger osökt tillfälle att omorganisera arbetsgivarparten inom hela kulturområdet.

Utredningen föreslår därför att regeringen tar initiativ till en översyn av hela organisationen på arbetsgivarsidan inom kulturområdet och inleder överläggningar med Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet angående en för de samhällsstödda arbetsgivarna gemensam organisation på det kulturpolitiska fältet.

Kulturrådet har i en skrivelse till regeringen i september 1981 begärt att

regeringen skall ta initiativ till en översyn av ansvarsförhållandena på arbetsgivarsidan inom det statsunderstödda kulturområdet. Skrivelsen har remissbehandlats.

#### Utskottet

Förslaget i motionen syftar till att frågan om arbetsgivarorganisationen inom kulturområdet skall bli föremål för utredning. Som framgår av redovisningen i det föregående överensstämmer motionärernas önskemål med de synpunkter som kulturrådet har fört fram hösten 1981 i en skrivelse till regeringen.

Skrivelsen har remissbehandlats, och ärendet bereds f. n. inom regeringskansliet. Med hänsyn härtill finner utskottet inte anledning för riksdagen att göra en framställning till regeringen enligt motionen.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1981/82:1778.

Stockholm den 9 november 1982

På kulturutskottets vägnar  
ING-MARIE HANSSON

*Närvarande:* Ing-Marie Hansson (s), Tyra Johansson (s), Karl-Eric Norrby (c), Lars-Ingvar Sörenson (s), Tore Nilsson (m), Catarina Rönnung (s), Maja Bäckström (s), Lars Ahlmark (m), Karl Boo (c), Berit Oscarsson (s), Gunnel Liljegren (m), Eva Hjelmström (vpk), Lars Ahlström (m), Anders Nilsson (s) och Kerstin Anér (fp).

